

STRATÉGIA ROZVOJA TRVALOUDRŽATEĽNÉHO TURIZMU V KARPATOCH

20. máj 2014

Tento dokument obsahuje 13 strán

Obsah

1	ÚVOD	3
2	VÍZIA a CIELE	4
3	AKČNÝ PLÁN	6
3.1	Akčný plán pre zmluvné strany Dohovoru o ochrane a trvalodržateľnom rozvoji Karpát	Error! Bookmark not defined.
3.2	Spoločný akčný plán pre Karpaty	8
4	IMPLEMENTÁCIA	Error! Bookmark not defined.
4.1	Inštitučné opatrenia	10
4.2	Finančné opatrenia	11
4.3	Časový rámec a reportovanie.....	11
4.4	Monitoring a hodnotenie	11
5	POĎAKOVANIE	13

1 ÚVOD

Základ pre jednotnú medzinárodnú spoluprácu v Karpatoch bol položený prostredníctvom **“Rámcového dohovoru o ochrane a trvalodržateľnom rozvoji Karpát ”** (Karpatský dohovor), ktorý bol prijatý a podpísaný siedmymi zmluvnými stranami (Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Srbsko, Slovenská republika, Ukrajina) v máji 2003 v Kyjeve, Ukrajina, a ktorý nadobudol účinnosť v januári 2006.

Účelom stratégie je identifikovať spoločné aktivity s cieľom uvedomiť si hodnotu a trvalodržateľne využívať jedinečné prírodné a kultúrne hodnoty pre trvalodržateľný rozvoj turizmu v Karpatoch. Karpaty pokrývajú veľkú časť strednej a východnej Európy a stanú sa atraktívnou turistickou destináciou, ktorá prispieva ku kvalite života miestneho obyvateľstva a k ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

Karpaty sú zdieľané siedmymi krajinami a každá z nich má iný prístup k rozvoju turizmu. Každá krajina má iné stratégie a používa rôzne metódy, čo môže obmedziť očakávaný pozitívny vplyv z turizmu a umožniť negatívne vplyvy turizmu na miestne komunity a horskú krajinu.

Táto stratégia harmonizuje a koordinuje špecifické prístupy krajín vytvorením spoločného porozumenia a platformy pre plánovanie a manažment. Stratégia nie je osamostatnená aktivita; je to súčasť snáh vlád siedmich karpatských krajín koordinovať zodpovedné využitie, ochranu a propagáciu Karpát ako turistickej destinácie.

V súlade s cieľmi Karpatského dohovoru, tretia konferencia zmluvných strán prijala o Rámcovom dohovore v máji 2011 **Protokol o trvalodržateľnom turizme**. V tomto protokole, ktorý je právoplatný od mája 2013, sa strany v Článku 27 (Implementácia), paragraf 3 rozhodli:

Konferencia zmluvných strán vytvorí a prijme stratégiu trvalodržateľného rozvoja turizmu v Karpatoch, ktorá bude sprievodným materiálom pre implementáciu tohto protokolu.

Stratégia trvalodržateľného rozvoja turizmu v Karpatoch je priamo spojená s protokolom o trvalodržateľnom turizme s cieľom prispievať k jeho implementácii. Základom stratégie sú relevantné časti Protokolu, ktoré sa odrazili aj v spoločnom akčnom pláne, napr. Článok 6: Zapojenie zainteresovaných subjektov, Článok 7: Medzinárodná spolupráca, Článok 8: Propagácia karpatského regiónu, Článok 9: Vytvorenie regionálnych produktov trvalodržateľného turizmu, Článok 10: Zabezpečenie spoločných vysokokvalitných štandardov, Článok 11: Zlepšenie prispievania turizmu k rozvoju miestnej ekonomiky, a pod.

Stratégia pre rozvoj trvalodržateľného turizmu v Karpatoch sa bude implementovať v území navrhnutom zmluvnými stranami, na základe mapových podkladov a zoznamu administratívnych jednotiek prezentovaných v Prílohe 1.

2 VÍZIA a CIELE

Zainteresované subjekty sa napriek výzvam, ktorým čelia, snažia rozvíjať trvaloudržateľný turizmus. Vízia podčiarkuje tri dimenzie - konkurencieschopnosť, ochranu a spoluprácu – ktoré sú základom pre hodnotenie turizmu, ako bolo odsúhlasené zmluvnými stranami Rámcového dohovoru o ochrane a trvaloudržateľnom rozvoji Karpát:

Karpaty sú na základe svojho jedinečného prírodného a kultúrneho dedičstva, ktoré je zachované na rozsiahlych územiach, vrcholnou konkurencieschopnou destináciou trvaloudržateľného turizmu v Európe.

Ľudia v Karpatoch sú hrdí na zachovávanie svojich miestnych tradícií, kultúry a krajiny, ktoré prispievajú k unikátnym turistickým zážitkom.

Dobrá spolupráca, manažment na miestnej úrovni a partnerstvá prispievajú k vysokej kvalite turizmu a ekosystémových služieb, čím sú zabezpečené úžitky pre miestnu ekonomiku a komunitu

Za účelom dosiahnutia vrcholu v oblasti vytvorenia destinácií trvaloudržateľného turizmu sa Strany dohodli na troch cieľoch, ktoré im pomôžu naplniť víziu do roku 2024:

Cieľ 1

Vytvorenie podmienok, ktoré budú podporovať produkty a služby zodpovedného turizmu, vrátane rozvoja marketingovej schémy pre podporu Karpát ako jedinečnej trvaloudržateľnej destinácie

Jedinečnosť Karpát, čo sa týka zážitkov turistov, je v ich kultúrnych a prírodných hodnotách. Tento horský systém sa od ostatných európskych destinácií líši svojimi autentickými prvkami. Táto autenticita však musí byť vyjadrená v produktoch a službách, ktoré budú na medzinárodnom trhu konkurencie schopné. Prvý cieľ zabezpečí vytvorenie a implementáciu štandardov a efektívne zavedenie produktov na trh.

Cieľ 2

Vytvorenie takého manažmentu inovatívneho turizmu, ktorý bude naplno integrovať potreby miestnych obyvateľov a ekonomiky a aj iných podporujúcich sektorov, rešpektujúc zachovanie prírodného a kultúrneho dedičstva.

Vyváženie potrieb miestnych obyvateľov s cieľmi ochrany prostredníctvom dôsledného manažmentu na miestnej, národnej a karpatskej úrovni je jedným z hlavných pilierov rozvoja trvaloudržateľného turizmu. Druhý cieľ zavedie systém nástrojov manažmentu, ktorý bude rešpektovať podmienky v siedmich karpatských krajinách, zatiaľ čo vyvýši komunikáciu na karpatskú úroveň. Inovatívny manažment zavedie nový štandard trvaloudržateľného turizmu v destináciách a chránených územiach a prispeje k zlepšeniu výkonu iných ekonomických sektorov.

Cieľ 3

Vytvorenie priebežného procesu zvyšovania povedomia, budovania kapacít, výchovy a vzdelávania o rozvoji a manažmente trvaloudržateľného turizmu na všetkých úrovniach

Pre implementáciu trvaloudržateľného turizmu v Karpatoch je vytvorenie vhodného prostredia kľúčové. Zlepšovanie vedomostí zainteresovaných subjektov pracujúcich v oblasti turizmu ohľadne rozvoja a manažmentu turizmu zodpovedným spôsobom vytvorí základ pre dosiahnutie vízie Karpát ako vrcholnej trvaloudržateľnej turistickej destinácie do roku 2024. Inštitúcie zapojené do práce v školení a vzdelávaní budú spolupracovať na vytvorení nových inovatívnych metód zabezpečujúc preferovanie trvaloudržateľných praktík v celých Karpatoch.

Ciele vytvárajú cestu pre implementáciu dvoch akčných plánov v kapitole č. 3. Prvý bude implementovaný jednotlivými Stranami Karpatského dohovoru a druhý bude koordinovaný Pracovnou skupinou Karpatského dohovoru pre trvaloudržateľný turizmus CC-WGST. V závislosti od dostupnosti finančných prostriedkov sa môže v budúcnosti vytvoriť Karpatská koordinačná platforma.

3 AKČNÝ PLÁN

3.1 Akčný plán pre zmluvné strany Rámcového dohovoru o ochrane a trvalodržateľnom rozvoji Karpát

Cieľ 1: Vytvorenie podmienok, ktoré budú podporovať produkty a služby zodpovedného turizmu, vrátane rozvoja marketingovej schémy pre podporu Karpát ako jedinečnej trvalodržateľnej destinácie	
Aktivity	Časový rámec
Iniciovať rozvoj destinačného a/alebo pre krajinu špecifického turistického produktu (napr. vidiecky turizmus, pomalý turizmus /slow tourism, turizmus s cieľom poznávať dedičstvo, ekoturizmus v chránených územiach, turizmus za kúpeľami, parky tmavej oblohy a pod.) so zameraním sa na všetky ročné obdobia	Rok 1
Identifikovať a podporiť zavedenie celokarpatských klastrov produktov trvalodržateľného turizmu (napr. architektúra, gastronómia, využívanie zeme, kultúrne a technické dedičstvo a pod.), agroturizmus, turistika, cyklistika, turistika na lyžiach	Rok 1
Identifikovať, zhodnotiť a kde je to možné aj odstrániť podmienky nevhodné pre rozvoj trvalodržateľného turizmu.	Rok 1
Nastaviť princípy a vytvoriť usmernenia pre trvalodržateľnú turistickú infraštruktúru a aktivity	Rok 1
Podporiť vidiecky turizmus zachovávajúci dedičstvo miestne špecifického kultúrneho využívania zeme, napr. včelárstvo, produkcia potravín	Rok 2
Podporiť vytvorenie regionálnych karpatských turistických (destinačných) značiek - brands pre zachovanie charakteru krajiny jedinečnosti a zachovanie hmotného/nehmotného kultúrneho dedičstva, prepojeného na karpatskú značku	Rok 2
Podporiť rozvoj cezhraničnej spolupráce v oblasti turizmu , priaznivý vízový režim (kde je to možné) a prepojenie chodníkov- implementácia tvorby spoločných turistických produktov	Rok 4
Vytvorenie stimulujúcich opatrení pre miestnych podnikateľov v turizme, ktoré vytvárajú produkty trvalodržateľného turizmu , vrátane opatrení pre odstránenie bariér efektívneho fungovania trvalodržateľného podnikania	Rok 4
Zabezpečiť participatívne zapojenie (napr. workshopy, online konzultácie) miestnych komunít do tvorby regionálnych produktov	Rok 5
Vytvoriť programy pre podporu a financovanie zachovania miestneho kultúrneho a prírodného bohatstva prostredníctvom turizmu	Rok 6

Cieľ 2: Vytvorenie inovatívneho manažmentu turizmu, naplno integrujúceho potreby miestnych obyvateľov a ekonomiky a aj iných podporujúcich sektorov, rešpektujúc zachovanie prírodného a kultúrneho dedičstva.	
Aktivity	Časový rámec
Vytvoriť Pracovnú jednotku pre turizmus (Tourism Task Force) ako súčasť Pracovnej skupiny trvalodržateľného turizmu Rámcového dohovoru o ochrane a trvalodržateľnom rozvoji Karpát	Rok 1
Zlepšiť koordináciu na národnej úrovni a podporiť vytvorenie manažmentových stredísk trvalodržateľného turizmu v Karpatoch	Rok 1

Podporiť integráciu karpatskej dimenzie do národnej a regionálnej koordinácie trvaloudržateľného turizmu	Rok 2
Zónovať kľúčové turistické oblasti podľa únosnosti krajiny a implementovať opatrenia na základe princípov EIA	Rok 3
Prispieť k spoločnému súboru indikátorov vplyvu implementovaných postupov a stratégií rozvoja trvaloudržateľného turizmu v Karpatoch	Rok 3
Vytvoriť programy pre propagáciu turizmu zameraného na miestne kultúrne dedičstvo v karpatských krajinách, berúc v ohľad špecifickosť a diverzitu všetkých regiónov a sub-karpatských území	Rok 3
Zlepšiť cezhraničnú spoluprácu : <ul style="list-style-type: none"> • Organizovaním „obojsstranných“ podujatí (trhov, výstav, workshopov, a pod.) • Vytvoriť sieť chodníkov z „obojsstrannej“ perspektívy • Zaviesť voľné cezhraničné priechody pre turistov (ak je to možné) • Nové hraničné prechody pre turistov, nové mosty cez hraničné rieky • Iniciatívy podnikania v turizme. 	Rok 4
Vytvoriť pracovnú skupinu pre zhodnotenie vplyvu turizmu na biologickú diverzitu (vrátane chránených území), s využitím nástrojov ako Hodnotenie vplyvov na životné prostredie (EIA) a Hodnotenie strategických dokumentov (SEA)	Rok 4
Vytvoriť v kľúčových turistických oblastiach organizácie destinačného manažmentu (DMO) na implementáciu manažmentových schém trvaloudržateľného turizmu v spolupráci s miestnymi zainteresovanými subjektami	Rok 5
Vytvoriť systém stimulov na podporu zlepšenia a využitia miestnych dodávateľských sietí do a z turizmu	Rok 6
Vytvoriť a podporiť Karpatskú koordinačnú platformu , v závislosti od dostupnosti finančných prostriedkov	Nutné upresniť
Prepracovať Národné stratégie rozvoja turizmu včlenením princípov trvaloudržateľného turizmu a karpatskej dimenzie	Podľa vhodnosti

Cieľ 3: Vytvorenie priebežného procesu zvyšovania povedomia, budovania kapacít, výchovy a vzdelávania o rozvoji a manažmente trvaloudržateľného turizmu na všetkých úrovniach

Aktivity	Časový rámec
Vytvoriť systém priebežného vzdelávania pre relevantné cieľové skupiny o rozvoji trvaloudržateľného turizmu, napr. edukačné programy na školách, zvyšovanie povedomia verejnosti v oblasti prírodného a kultúrneho dedičstva	Rok 2
Zlepšiť medzinárodnú spoluprácu subjektov zodpovedných za rozvoj trvaloudržateľného turizmu v jednotlivých členských štátoch	Rok 3
Realizovať kampane, najmä v karpatských častiach krajín, na zvýšenie povedomia miestneho obyvateľstva o trvaloudržateľnom turizme a Karpatskom dohovore	Rok 3
Prispieť k spoločnému Karpatskému programu vzdelávania, interpretácie a zvyšovania povedomia	Rok 6
Vytvoriť platformu spolupráce poľnohospodárov prepojenú s podnikateľstvom v turizme	Rok 6

3.2 Spoločný akčný plán pre Karpaty

Cieľ 1: Vytvorenie podmienok, ktoré budú podporovať produkty a služby zodpovedného turizmu, vrátane rozvoja marketingovej schémy pre podporu Karpát ako jedinečnej trvaloudržateľnej destinácie	
Aktivity	Časový rámec
Vytvoríť karpatskú identitu a využívať logo/ slogan povinný pre všetkých poskytovateľov služieb, ktorí sa zapojili a dostali označenie karpatskej značky.	Rok 2
Vytvoríť system certifikácie a značenia (labelling) pre Karpatskú značku, podporovaný celokarpatskou marketingovou stratégiou v rámci trvaloudržateľného turizmu	Rok 3
Vytvoríť system štandardu kvality miestnych produktov a služieb v celom karpatskom regióne pre napr. "miestna strava", "miestne ubytovanie", "miestne dobrodružstvo – ako byť sprievodcom turistov", "Pravidlá pre turistov v Karpatoch".	Rok 4
Vytvoríť spoločné princípy a usmernenia k turistickej infraštruktúre a aktivity na zabezpečenie ich trvaloudržateľnosti	Rok 4
Zriadiť platformu spolupráce cestovných kancelárií	Rok 4
Vytvoríť spoločný system značenia turistických chodníkov v celých Karpatoch	Rok 5
Vybudovať, udržiavať a aktualizovať spoločnú online platformu databázy produktov a služieb turizmu , vrátane cezhraničných produktov, osvedčených postupov, prípravy spoločnej turistickej mapy Karpát	Rok 6
Vybudovať, udržiavať a aktualizovať spoločnú online platformu pre podporu označených produktov , ktorá bude prepojená s webstránkami národných organizácií pôsobiach v turizme (national tourism organisations, NTO)	Rok 6

Cieľ 2: Vytvorenie inovatívneho manažmentu turizmu, naplno integrujúceho potreby miestnych obyvateľov a ekonomiky a aj iných podporujúcich sektorov, rešpektujúč zachovanie prírodného a kultúrneho dedičstva.	
Aktivity	Časový rámec
Iniciovať mobilizáciu zdrojov pre implementáciu stratégie na národnej a medzinárodnej úrovni zapojením všetkých relevantných zainteresovaných subjektov.	Rok 1
Vytvoríť spoločné usmernenie o Karpatskej značke a jej vzťahu k iným sektorálnym alebo geografickým značkám	Rok 2
Definovať využitie a štruktúru karpatskej značky s ohľadom na iné sektorálne alebo geografické značky	Rok 2
Analyzovať zdroje pre turizmus v členských krajinách na základe výskumu, identifikovať kľúčové územia, produkty a pokračovať v ďalších podrobných výskumoch	Rok 3
Vytvoríť spoločné usmernenie o prispievaní sektoru turizmu k ochrane	Rok 4

prírodných a kultúrnych zdrojov	
Vytvoriť metodológiu monitorovania negatívnych vplyvov existujúceho a plánovaného rozvoja turizmu na biodiverzitu a krajinu, vrátane vplyvov na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu zložku prostredia	Rok 4
Definovať a implementovať spoločnú sadu indikátorov vplyvu implementovaných politik a stratégií na rozvoj trvalodržateľného turizmu v Karpatoch	Rok 4
Iniciovať vytvorenie organizačnej jednotky (Monitorovacie stredisko karpatského regiónu), zodpovednú za monitoring a hodnotenie aktivít v území	Rok 4
Vytvoriť metódy ochrany prvkov, ktoré tvoria podstatu značky karpatského kultúrneho dedičstva implementáciou spoločných projektov ochrany kultúrneho dedičstva	Rok 5
Podporiť vytvorenie spoločného mechanizmu pre implementáciu stratégie	Rok 5
Vytvoriť spoločné usmernenie pre podporu trvalodržateľných miestnych zásobovacích reťazcov	Rok 6
Vytvoriť spoločné usmernenie pre monitorovanie dopravy do destinácií a tok turistov v rámci destinácie	Rok 6
Iniciovať výmenu osvedčených postupov a skúseností z fungovania organizácií destinačného manažmentu v rámci trvalodržateľného turizmu v Karpatoch	Rok 6

Cieľ 3: *Vytvorenie priebežného procesu zvyšovania povedomia, budovania kapacít, výchovy a vzdelávania o rozvoji a manažmente trvalodržateľného turizmu na všetkých úrovniach*

Aktivity	Časový rámec
Vytvoriť online platformu pre vzdelávanie, školenie a zdieľanie overených postupov dostupnú všetkým zainteresovaným subjektom	Rok 4
Vytvoriť program workshopov & konferencií a štúdijných ciest s cieľom výmeny inovatívnych skúseností rozvoja trvalodržateľného turizmu	Rok 5
Prenos know-how v oblasti prispievania turizmu k ochrane biodiverzity z iných destinácií	Rok 6

4 IMPLEMENTÁCIA

4.1 Inštitučné opatrenia

- ⇒ S ohľadom na zmluvné podmienky Pracovnej skupiny pre trvaloudržateľný turizmus Karpatského dohovoru (CC-WGST), každá strana nominuje jedného alebo viacerých členov skupiny CC-WGST zodpovedných za koordináciu a zdieľanie informácií o trvaloudržateľnom turizme v Karpatoch na národnej a medzinárodnej úrovni. Cieľom je vyhnúť sa prekryvom a vytvoriť synergie s inými iniciatívami.
- ⇒ Každá strana vytvorí národnú Jednotku trvaloudržateľného turizmu s cieľom komunikovať iniciatívy trvaloudržateľného turizmu v Karpatoch širším vládnyim štruktúram a orgánom. Zainteresované skupiny pracujúce v rôznych oblastiach (napr. rozvoj turizmu, vzdelávanie alebo podnikanie) môžu byť prizvané k spolupráci s touto pracovnou jednotkou. Cieľom je posilnenie a monitorovanie efektívnej implementácie Karpatskej stratégie turizmu a Protokolu o trvaloudržateľnom turizme a formulovanie odporúčaní pracovnej skupine pre trvaloudržateľný turizmus.
- ⇒ Zmluvné strany Dohovoru odovzdajú Pracovnej skupine pre trvaloudržateľný turizmus Karpatského dohovoru (CC-WGST) mandát pre implementáciu stratégie, najmä spoločného akčného plánu, a pravidelné reportovanie o pokroku Konferencii zmluvných strán. CC-WGST špecifikuje akčné plány (napr. usmernenie, indikátory) s cieľom usmerniť opatrenia na národnej a na karpatskej úrovni.
- ⇒ Zmluvné strany s pomocou ostatných hlavných zainteresovaných subjektov v Karpatoch, môžu zvážiť zriadenie spoločného medzinárodného mechanizmu pre podporu Protokolu o trvaloudržateľnom turizme a jeho stratégie, v závislosti od dostupnosti zdrojov financovania. Fungovanie tohto spoločného mechanizmu bude odsúhlasené a pozorované Implementačnou komisiou Karpatského dohovoru (CC IC). Spoločný mechanizmus sa bude môcť zamerať na:
 - Tvorbu, zachovanie a aktualizovanie spoločnej online karpatskej platformy trvaloudržateľného turizmu
 - Získavanie finančných prostriedkov
 - Výmena skúseností a osvedčených postupov
 - Tvorbu produktov
 - Branding a certifikáciu
 - Marketing a reklamu
 - Budovanie kapacít podnikateľov a destinácií

4.2 Finančné opatrenia

- ⇒ Zmluvné strany budú zisťovať **možnosti zabezpečenia financovania** projektov z národných, európskych alebo iných medzinárodných zdrojov s cieľom implementácie stratégie na ich území a/ alebo v rámci cezhraničnej alebo multinárodnej spolupráci s inými stranami.
- ⇒ Zmluvné strany požadujú od CC-WGST a ISCC o spoluprácu pri mobilizácii zdrojov a zdieľaní informácií s relevantnými zainteresovanými subjektmi.

4.3 Časový rámec a reportovanie

- ⇒ Pre implementáciu stratégie sa predpokladá desaťročný časový rámec (2014 – 2024) (viď 8.4 Monitoring a hodnotenie).
- ⇒ Obidva *Akčné plány* v kapitole 3 pokrývajú časové obdobie 1-6 rokov, umožňujúc periodický prehľad a potrebné úpravy pokroku implementácie.
- ⇒ Na základe spoločného formátu vytvoreného skupinou CC- WGST, každá zmluvná strana pripraví každé tri roky správu o pokroku implementácie Protokolou o trvalodržateľnom turizme a Stratégie rozvoja trvalodržateľného turizmu. Cieľom bude informovať zainteresované subjekty. Správa bude odovzdaná CC-WGST.

4.4 Monitoring and Evaluation

Meranie pokroku implementácie stratégie

Táto stratégia predstavuje víziu, ciele a aktivity, ktoré by mali byť v danom časovom období zrealizované. Tieto aktivity predstavujú míľniky pre zrealizovanie stratégie v častiach alebo vcelku.

Pokrok implementácie stratégie je vyjadrený prostredníctvom “míľnikových” indikátorov. Zmluvné strany budú reportovať o pokroku na základe týchto indikátorov. Za definovanie indikátorov a pod-indikátorov je zodpovedná pracovná skupina CC-WGST.

CC-WGST môže použiť nasledovnú sadu indikátorov:

Indikátory pokroku ako usmernenie pre tvorbu špecifických indikátorov aktivít v Akčných plánoch	Cieľový rok
1. Založenie a fungovanie koordinačnej platformy pre tvorbu produktov, propagáciu, marketing a monitoring.	Nutné upresniť
2. Malí (a mikro) podnikatelia majú podporu v organizačnom systéme a na politickej úrovni (incentive policies).	2016
3. Vlády na základe spoločného hodnotenia prispôbia svoj právny rámec a rámec dobrovoľníctva s cieľom podporiť trvalodržateľný turizmus. *	2017
4. Vytvorenie vhodne spravovanej siete turistických a cyklistických chodníkov, lyžiarskych a jazdeckých trás.	2017
5. Produkty a služby sa vyznačujú spoločným štandardom kvality a sú integrované v systéme značenia (labeling)	2017

system -The Carpathian Experience).	
6. Vytvorená sieť ekoturistických destinácií.	2017
7. Vytvorená spoločná značka (brand) pre produkty turizmu a destinácie v Karpatoch.	2017
8. Všetky destinácie v Karpatoch sú spravované efektívne a majú organizácie destinačného manažmentu (DMO) fungujúce podľa pravidiel trvalodržateľnosti (tourist hubs).	2019
9. Produkty trvalodržateľného turizmu (STP – sustainable tourism products) sa propagujú na regionálnej aj svetovej úrovni.	2018
10. Vládne sektory podporujú vhodné trvalodržateľné využívanie autentickej krajiny a voľnej krajiny (wilderness area) s pridruženou infraštruktúrou turizmu, ktorá je základom akejkoľvek aktivity v oblasti turizmu.	2020
11. V celých Karpatoch je vytvorený informačný systém poskytujúci riešenia, informácie pre monitoring a pre turistov online.	2020
12. Karpatskí poskytovatelia služieb v turizme úspešne podávajú turistom hodnoty tohto horského regiónu na základe odsúhlaseného postupu.	2022
13. Vytvorenie kancelárií majúcich funkciu školiacich inštitúcií postupov trvalodržateľného turizmu pre poskytovateľov služieb a komunity.	2023

Pre indikátor 3 je možné použiť “Metodológiu pre hodnotenie národnej stratégie turizmu” (CEEweb; 2013), ktorú je možné nájsť na http://www.ceeweb.org/wp-content/uploads/2012/08/CEEweb_STWG_NTDS-Assessment-Methodology-final1.pdf

5 ACKNOWLEDGEMENTS

„Stratégia rozvoja trvalodržateľného turizmu v Karpatoch “ bola vytvorená vďaka sa zapojeniu mnohých zainteresovaných subjektov od roku 2007 do roku 2014.

Jej vznik bol iniciovaný Zmluvnými stranami Dohovoru o ochrane a trvalodržateľnom rozvoji Karpát. Pracovná skupina pre trvalodržateľný turizmus tohto dohovoru sa stretla päť krát (Lopenik/Česká republika, apríl 2007; Sucha Beskidska/Poľsko, apríl 2008; Rytro/Poland, september 2010; Brasov/Romania, október 2013, Bratislava/ Slovensko, máj 2014) a diskutovala o štruktúre a obsahu stratégie.

V roku 2013 viac ako 800 jednotlivcov a organizácií počas množstva regionálnych stretnutí poskytlo spätnú väzbu k stratégii. Vďaka Centru Veronica (Hostětín, Česká republika), Ekologickému inštitútu trvalodržateľného rozvoja (Miškolc, Maďarsko) a v spolupráci s Ekocentrom SOSNA (Slovenská republika), Klubom Naturalists (Poľsko), Asociáciou pre Ektourizmus (Rumunsko), OZ Pronatur a Jantárová Cesta (Slovenská republika), Asociáciou FAUNA (Ukrajina) a Vavel Pozlovi Turizma (Srbsko), poskytli zainteresované subjekty v siedmych krajinách cenné podklady pre tvorbu stratégie.

Špeciálne poďakovanie patrí hlavným prispievateľom, odborníkom Laszlo Puczko (Xellum Ltd./ Maďarsko) a Michael Meyer (Ekologický turizmus v Európe, Nemecko) a Katarzyna Sliwa-Martinez a Jagelonská Univerzita (Krakow/Poľsko), Kristina Vilimaite a CEEweb pre Biodiverzitu (Budapešť/Maďarsko), Martina Voskarova (Ekologický turizmus v Európe/ Nemecko) za editáciu stratégie. Sekretariát Dohovoru o Biologickej diverzite, UNEP-GRID a Dočasný sekretariát Karpatského dohovoru (UNEP-ISCC) poskytli cenné pripomienky pre ďalšiu tvorbu stratégie.

Ekologický turizmus v Európe (ETE) s pomocou svojich partnerov CEEweb pre Biodiverzitu (CEEweb), WWF-kancelária Dunajsko – karpatského programu (WWF-DCPO) a Dočasný sekretariát Karpatského dohovoru (UNEP-ISCC) koordinovali proces konzultácií v rokoch 2013- 2014.

Nemecké federálne ministerstvo životného prostredia, ochrany prírody, stavebníctva a nukleárnej bezpečnosti financovalo projekt v rokoch 2013-2014 z prostriedkov Programu poradenstva pre ochranu životného prostredia v krajinách strednej a východnej Európy, Kaukazu a strednej Ázie. Nemecká federálna agentúra pre ochranu prírody (Bundesamt für Naturschutz, BfN) a Nemecká federálna agentúra životného prostredia (Umweltbundesamt, UBA) viedli priebeh projektu.